

Med stemmen som instrument

Med Operaen «Ariadne auf Naxos» som case.

Elisabeth Misvær

2017

NASJONALT SENTER
FOR KUNST OG KULTUR
I OPPLÆRINGEN

Hva er opera?

- En opera er et samspill mellom flere kunstarter: musikk, teater, dans og diktning, men viktige elementer er også lyssetting, kulisser og kostymer. Alt dette bidrar til å gjøre operaen spesiell og komplisert.
- Ordet opera betyr opprinnelig «verk» eller «arbeid»
- En opera er komponistens verk.

Hva er opera?

- Tekst – Libretto
- Musikken
- Sceneproduksjon: regissør, scenograf
- Musikkproduksjon: orkester, kor, dirigent, solister

Fakta om Ariadne auf Naxos

- Ariadne auf Naxos ble skrevet i 1912, med en ny versjon i 1916
- Ariadne auf Naxos kombinerer komedie og tragedie, høykultur og elitekultur, lavstatus og høystatus
- Ariadne auf Naxos er en opera om en opera - med humor, drama og forviklinger.

Ariadne auf Naxos

Richard Strauss og Hugo von Hofmannstal

- **Prologen** (I Wien på midten av 1700-tallet/ I Wien på 1920-tallet).
- I slottet, skal det ved en festlig anledning framføres en opera som er bestilt til anledningen.
- Husets rike Herre er redd det blir for kjedelig med en tragedie, og vil ha et muntert intermezzo om Zerbinetta og hennes elskere.
- Komponisten blir fortvilt. På grunn av tidsnød (det skal være fyrverkeri kl. 21:00), blir det bestemt at opera og intermezzo skal framføres samtidig.
- Komponisten nekter, men Zerbinetta overtaler ham. I det stykket skal begynne, angrrer han.

- **Operaen.** Scenen forestiller en øde øy hvor Ariadne bor i en hule. Hun er forlatt av Zevs og venter/lengter etter dødsriket Hades.
- Tre nymfer er bekymret for henne og beklager hennes skjebne.
- Zerbinetta og hennes partnere (gjøglere) forsøker å muntre opp Ariadne, men forgjeves.
- Nymfene kommer og forteller at Bacchus nærmer seg. Han har sluppet unna Circe, som ville forvandle ham til en gris.
- Ariadne tror at Bacchus er kommet fra dødsriket for å hente henne. Ariadne og Bacchus finner kjærligheten til hverandre, og blir omskapt til helguder. Alle er glade.

Ariadne i tall

- 12 operasangere (5 har to roller)
- 4 skuespillere
- 37 musikere
- 8 i kunstnerisk team
- 16+ produksjonsstab

Ariadne i tall

- 37 prøvedager
- ca. 30 kostymer
- ca. 180 lyskastere
- 1,5 semitrailer med utstyr
- ca. 1300 overnattingsdøgn

Med stemmen som instrument

- Sang og tale fra scena
- Stemmebruk
- Mental trening
- Fysisk trening
- Stemmens register

Stemmetyper

- Sopran
 - Alt
 - Tenor
 - Bass
-
- Hvordan definere stemmetype? Klangfarge, register, volum, tykkelse, skarphet, vibrato, karakter.

Stemmetyper innen opera

- **SOPRAN:** lett (koloratur), lyrisk lett (subrette), lyrisk, lyrisk spinto, lyrisk-dramatisk og dramatisk
- **MEZZOSOPRAN:** lyrisk, dramatisk og alt
- **TENOR:** lett, lyrisk lett, lyrisk, spinto og dramatisk
- **BARYTON:** lyrisk og dramatisk
- **BASS:** dyp og høy
- **FALSETTSANGER /KONTRATENOR**

Kunst og kultur

- Kunst og kultur henger sammen som salt og pepper. Men hva er egentlig kultur – og hva er kultur i forhold til kunst?
- «Kultur er det komplekse hele som inkluderer kunnskap, tro, kunst, lover, moral, skikker og alle ferdigheter og vaner som folk har lært i egenskap av å være samfunnsmedlemmer", skrev den britiske kultursosiologen Edward B. Taylor i 1871.

Kunst og kultur

- Kultur handler i den sammenhengen om hele samfunnet, hvordan vi lever , og hva en gruppe mennesker har til felles.
- Kunsten er det som uttrykker sider av denne kulturen og som også kan være med på å skape kultur. Mennesket skaper kunst og kultur i samspill med hverandre.

Kulturell kompetanse?

- Kulturell kompetanse, referer til evnen til å kommunisere eller samhandle med andre mennesker av ulike kulturer, etniske, m.m.
- Kulturell og kommunikativ kompetanse som suksessfaktorer.
- Kulturelle verdier.
- Språk og kommunikasjonsstil (for eks. formell / uformell).

Kulturell kompetanse

- Å utvikle ferdigheter på disse områdene, og å styrke din kulturelle kompetanse, er en fremtidsinvestering. Kulturell kompetanse har i tillegg til sin egenverdi, også stor betydning for økt livskvalitet og kvalifisering for framtid og arbeidsliv.

God fornøyelse i Stormen

15. mars 2017

Elisabeth Misvær

